

ИВАЙЛО Г. ИВАНОВ
НАСЛЕДНИЦИ

chitanka.info

ВНИМАНИЕ!

Четивото не се препоръчва за лица, изповядващи католицизма! То може да провокира сериозен душевен дискомфорт у католика, особено ако искрено вярващ и честен човек и най-вече — ако не познава добре историята на папството!

Камериерът скромно се поклони и излезе. Като затвори вратата след себе си, до ушите на стария граф достигна една шумна въздишка на облекчение.

Графът нервно подгони инвалидната си количка към масата, на която се мъдреше позлатения телефонен апарат, макет на катедралата „Свети Павел“ в Рим, който му бе подарък за петдесетия рожден ден от папа Пий XXIV.

— По дя... — макар и ядосан до бяс, той прекъсна богохулната си фраза, припряно се прекръсти и възкликна отначало — Господи, Иисусе!...

Сетне вдигна слушалката и набра номера в стаята на сина си.

Телефонът дълго пиука самотно, докато най-накрая от другия край един сънен младежки глас се обади с едно протяжено „Да-а-а...“

— Валентин — изрева графът — Валентин! Веднага ми ела!

Синът му измърмори нещо нечленоразделно и затвори.

Граф Рене-Алфонс дьо ла Валие беше въвн от себе си. Лицето му беше почервенияло като на варен омар, а рядката му бяла коса бе прилепнала плътно към черепа, лъснала от пот. Той ядно сновеше из просторната си приемна в инвалидния стол, като го засилваше ту към стената с мечовете и броните, ту към отсрещната — с портретите на дедите му до средата на XVII век. Останалите висяха окачени по коридорите на замъка — как да събереш на толкова ограничено пространство над петдесет портрета на прадеди чак до началото на XIII век? Да не говорим, че някои от тях бяха с невероятни размери.

Особено онези — от Средновековието, дето предпочитали да ги рисуват в цял ръст, яхнали любимите си коне.

Къде пропадна този непрокопсаник? Ако краката му от двацет години не бяха сковани от подаграта, графът като нищо би взел на един дъх стълбите до последния етаж на замъка и лично би изритал сина си от завивките. Четвърти камериер за тази година!... Безобразие! Отгоре на всичко — Гилбърт, когото само преди три месеца бе назначил за камериер на сина си и който току-що си бе обрал крушите, беше бивш протестант! Момчето бе толкова младо — преди две седмици бе навършило деветнайсет години, и едва се бе обърнало към католицизма!...

Най-сетне двойната врата на приемната се разтвори широко и на прага застана Валентин-Алфонс дьо ла Валие. Косата му бе разрошена, а по бузите му бе набола двудневна брада. Двадесет и пет годишният наследник на рода Дьо ла Валие все още сънливо примигваше и търкаше очи. Едва бе сварил да си облече халата.

— Какво има, тате?

Старият го гледаше начумерено. Изпъкналата му като турски пантоф брадичка играеше нагоре-надолу.

— Какво има ли? — изсъска — Я сега ми кажи: Ти беше ли в Рим?

— Бях... Върнах се късно снощи...

— Целуна ли пръстена на Негово Светейшество и предаде ли на кардинал Джан-Лука Скорези моите специални поздравии по случай назначаването му за управител на Ватиканската хазна?

— Ама... — Валентин объркано се чудеше какво да каже — Разбира се!... Те са ти много признателни за последното дарение. Папата споменава името ти във всяка своя молитва...

— Негово Светейшество каза ли нещо друго?

Младият граф започна да пригладжда с ръка косата си назад.

— Каза — отвърна смутено той — че след две години ще те спомене в „*Agelus*“^[1].

В очите на Рене-Алфонс дьо ла Валие за миг блесна една благоговейна сълза, но той бързо се овладя и продължи:

— Отби ли се в Тулон и връчи ли на епископ Дюплеси моите подаръци за рождения му ден? Той е единственият честен католик в цяла Франция!

— Да...

Старият се ухили зловещо:

— И на връщане... за по-направо, мина през Монте Карло, а?

Валентин се втрещи. Откъде можеше дъртакът да...

— Кажи, кажи! Гилбърт току-що напусна. Не можел да пие и мърсува заедно с тебе!

Младият сведе поглед и ръцете му замачкаха пешовете на халата.

— Замръкнах... тате...

Графът с артистичен жест посочи канапето в стил Луи XVI. Валентин седна и неспокойно започна да върти глава налява-надясно.

— Доста задълго си замръкнал — изхриптя с отровен глас старият — още днес ще направя справка по кои казина и бардаци си замръкнал и колко ти е струвало замръкването!

Младият трескаво си пое дъх:

— Ама виж, тате...

— Млък! — кресна графът — Вярно ли е, че след като си загубил повече от дванайсет хиляди ранда на рулетка, си се натряскал като свиня в някакъв долнопробен бар и изпод масата си поръчал посред нощ да ти донесат десет каси шампанско, реколта от 1898 година, а? Вярно ли е, че после си къпал с него стриптийзборките на подиума?

Валентин отчаяно чупеше пръсти и подбелваше очи, но старият със садистична жестокост продължаваше:

— Вярно ли е, че после си завел Гилбърт в някакъв каубойски бардак, където си пил уиски и си пял „Гемблър“ и „Янки дудъл“ в компанията на цяла орда разгопени, похотливи безпътници?

— Аз не знам „Янки дудъл“ — смазано проплака Валентин — другите пяха...

— Вярно ли е — истерично се извиваше гласа на стария — че си подбрал от там осем развратни блудници, облечени като... — той се прекръсти и измърмори едно „Господи, помилуй!“ — *като монахини?! Вярно ли е, че в хотела си имал нахалството да предложиш на Гилбърт три от тях?!*

Това беше върхът на унижението! Валентин тихо изръмжа и погледна нагло баща си:

— Между другото — изскърца — той ги *прие!* Това каза ли ти го?

Старият трепна, но отново мигновено възвърна самообладанието си.

— Е... — каза с по-благ глас той — може и да се е поддал на изкушението... Но се покая! — и пак заби обвинителен поглед в сина си — И сега имаше достойнството да си отиде! Бедното момче — въздъхна — дано постъпи в някой манастир!...

Валентин барабанеше с пръсти по подлакътника на канапето и очакваше поредната изпепеляваща проповед. „Ей-сега — мислеше си — ще каже: «Ти си развартник, лентяй и пиняница!» и ще продължи с някой цитат от Свети Павел.“

— Да ти беше за пръв път — нареждаше старият — хайде, да ти простя... Но ти си развратник! — кресна той — Лентяй и пияница! Срам ме е от тебе! Не знаеш ли — продължи по-нататък той със съкрушен бащински глас — че несправедници няма да наследят царството Божие? Не се лъжи: нито блудници, ни идолослужители, ни прелюбодейци, нито малакийци, ни мъжеложци, нито крадци, ни користолюбци, ни пияници, нито хулители, ни грабители няма да наследят царството Божие!^[2]

Синът го слушаше, свел очи. Само едва доловимото му пухтене можеше да издаде обзелата го досада. Но старият не чуваше и не виждаше. Сега той бе в стихията си — обясняваше надълго и нашироко какво е грехът и как трябва да се борим с него, цитираше Евангелието, Деянията и Посланията на всички апостоли подред, няколко пъти спомена Откровението, посочи пътя за спасение на душите, начертан от самия Иисус Христос и прокле изкушенията на Сатаната.

Валентин мъжествено изтърпя цялата тирада, стискайки юмруци и кимайки с глава в края на всеки абзац от мисълта на стария. Когато баща му най-накрая спря да громи Нечестивия, да възхвалява себеотдаването в името Господне, да поучава, цитира и заклеява, синът тържествено стана от канапето, падна на колене пред инвалидния му стол и му целуна ръка:

— Прости ми, тате...

Графът бащински го погали по главата:

— Ще ти простя, разбира се... — и се усмихна ехидно — но първо искам до утре да научиш наизуст глава VI от Първото послание на Свети апостол Павел до коринтяните... Не... Цялото послание!

Всъщност... и Първото и Второто! На латински! — изръмжа — Утре да ги пееш! Разбра ли! Иначе ще те лиша от наследство!

Страхотен стимул — няма що! Синът стана и с отмерена крачка отиде до библиотеката вляво от големия прозорец и пое оттам малка дебела Библия, подвързана в изящна шарегнова корица с плетеници от злато. Не, тази беше на старогръцки... Той я остави на мястото ѝ и взе копие на един латински фолиант — Новия завет с калиграфски шрифт. Сложи го под мишница и смирено произнесе:

— Ще го науча, татко!...

По лицето на стария граф се разля блажена усмивка. Синът му все пак имаше шанс за спасение. Дано Свети Павел бъде с него! Дано Валентин се отвърнесе от греха и заякнеше във Вярата! Дано просветлеше душата си и я оттървеше от вечното проклятие!... Дано!...

Старият гад видимо се разтапяше от удоволствие.

— Вярвам ти — промълви сподавено той с умиление — чети, сине, словото Божие!

Валентин кротко излезе и тежко пое нагоре към стаята си, а старият отиде до прозореца, погледна премрежено навън и потъна в размисъл. Защо той — неговият единствен син — вървеше по пътя на порока? Защо се поддаваше на съблазните на Луцифер? Трябваше ли и той да мине през същите изкушения и да скверни храма на душата си така, както допреди тридесет години го сквернеше баща му? Трябваше ли и синът му да изпие до дъно горчивата чаша на греха, за да прозре накрая, че щастието не е в плътските наслади, с които Лукавият в нечестието си, погубва душата на оня, когото е успял да подмами?

Не! Нали той — граф Рене-Алфонс дьо ла Валие, един от най-уважаваните хора не само в Малта, но и целия католически свят, някога се беше разкаял! Беше получил просветление, беше плакал над Светото писание, беше дарил десет милиона ранда на Светата католическа църква, и накрая — за да получи опрощение за греховете си, бе извървял на колене пътя до резиденцията на Негово Светейшество... Чак до Светия престол! И от оня миг на велико блаженство, в който самият папа положи благословената си длан върху главата му и му даде опрощение, беше разбрал, че ще отдаде целия си живот и целия си плам за Христа. Бе разбрал, че докато е жив, ще дарява на Светата майчица — Църквата, поне по един милион

годишно — за катедралите, параклисите и манастирите, за мисионерите в Азия и Африка, в мегаполисите на САЩ и джунглите на Амазония... За все по-голяма слава на Бога!^[3]

Но Валентин също седеше на прозореца си, потънал в мрачни мисли. „Дърта торба кокали! — зъбеше се наум той — Де, да ти бяха здрави краката, да видим кой щеше да хойка повече!“. Посланията към коринтяните... На латински! Ха! Да не би баща му да беше забравил, че едва ли не откакто Валентин бе проговорил, четирнайсетте послания на Свети Павел от Новия завет му бяха набивани ежедневно в главата? Седем дни в седмицата и триста шейсет и пет — в годината. Имаше и високосни... Старият набожен дърдорко, освен подаграта си, очевидно бе пипнал и склероза. Младият наследник на Дьо ла Валие още на шестнайсет години знаеше наизуст цялата Библия. На латински... Колкото до посланията на Свети Павел — тях рецитираше и на гръцки, и на еврейски, и на испански, и на португалски... На почти всички древни и съвременни езици. Какво тук значи някакъв латински?

Старият през целия му живот бе сочил за пример Свети Павел. „Ето — казваше — един истински пример за духовно прераждане! Бил е невиждан и нечуван грешник, но се покаял, приел Христа!“ (всъщност това беше от Деянията, но смееш ли да прекъснеш вдъхновен фанатик по време на пледоария) „Свети Павел — учеше го баща му — много добре е познавал пътя на греха! И затова е оставил четиринайсет безценни, вдъхновени от Господа, послания в Новия завет. Това са напътствията за младия християнин! Това са съвети за онзи, който току-що е отворил сърце и душа за Христа! За онзи, който е неукрепнал още във вратата и все още не може да се пребори със съмнението и изкушенията!“. И така нататък. И до днес всяка трета дума на баща му беше „Свети“, а всяка четвърта — „Павел“.

Каква ли паяжина бяха оплели разните му кардинали, епископи, преродени тамплиери и какви ли не още религиозни тарикати около горкия богат дъртофелник? Само ако старият граф можеше да си представи в каква съмнителна дамска компания бе „единственият честен католик в цяла Франция“ — епископ Дюплеси — на рождения си ден!

Ама каква сладурана изскочи от тортата, а! Беше някаква съблазнителна брюнетка, с нарисувани от сметанов крем бикини и

сутиен (с черешки на зърната!).

Ами кардинал Джан-Лука Скорези? Той бе получил назначение още преди две седмици, но макар и дядка на възрастта на баща му, сигурно все още не беше изтрезнял оттогава.

Най-нещастният в цялата история май беше Негово Светейшество — бедният папа беше с десет години по-възрастен от баща му и отдавна беше загубил способността да възприема адекватно какво става около него. Злите езици шушукаха, че папата можел да се съсредоточава за не повече от два часа на ден, имал слабо сърце и бил нужен на кардиналите само за да може с подписа си да утвърждава финансовата им разпасаност. Така той поема отговорността — наместникът Божи. Ако някой има някакви претенции — да ги потърси от Господа! Папата може би и в този момент си дремеше на Светия престол и навярно хич не му пука кой коя ръка или крак му целува. Горкият човечец — като си помислиш — той би трябвало да е един от най-влиятелните хора в света! Но заради слабото си сърце я караше много скромно. Цялата работа вършеха кардиналите. Той само удряше парафа. Молитвите му също ги пишеха кардиналите — с е-е-ей такива големи букви. Как ли щяха да префасонират клетата „*Agelus*“ след две години?...

А баща му... Леле-мале! То не бяха дарения, то не бяха спонсорства, то не бе чудо! Старият сякаш се беше амбицирал да разпилее състоянието на рода, трупано от XIII век насам. Всяка година поне милион — милион и половина — два заминаваха за Рим. Отделно от това — безброй целеви дарения — за тоя или оня манастир, който бил останал без монаси още преди две столетия, за някой си параклис, дето бил някъде на майната си по пътя Дакар — Луамба... За тоя или оня шарлатанин, дето уж щели да проповядват католицизма в Папуанова Гвинея, а си купуваха къщички край Претория с по два гаража — единия за „Ферари“-то, а другия за „Ролс“-а. Ако условията на Йоханесбургските банки, където прадыдо му бе прехвърлил авоарите на рода, след срива в Швейцария и началото на продължаващата и до днес рецесия в САЩ, бяха съвсем мъничко по-неизгодни, не след дълго щяха да започнат да се препитават от просия. Така де — от Божията милост.

В същото време — синът му имаше право да тегли само до осемдесет хиляди ранда на месец. То... това живот ли е? И на всичко

отгоре — непрекъснато му назначаваше камериери — все разни млади, задръстени храсталаци, дето не могат ни да пият, ни да чукат, ни да си държат езика зад зъбите пред стария. До един идеха от „бедни, но добри семейства“ и бяха учили по разни юношески пансионни, почти винаги — католически. До един гребяха с пълни шепи от живота, който водеше Валентин далеч от очите на баща си, после обаче ги избиваше на религия и напускаха. Де, да беше видял старият каква картинка представляваше Гилбърт, със зачервени от алкохола бузи и разкопчана риза с навити ръкави в прегръдките онези три чаровни мръсници, дето нямаха нищо под расата!...

Като си помислеше само — Валентин бе дипломиран инженер. Преди повече от три години бе завършил предсрочно Окфордския университет, а сега бе принуден да изпълнява безумните задачи на баща си. Старият граф след дълги консултации с различни католически светили, бе решил, че на тоя свят няма по-голямо призвание от това — човек да отдаде живота си в служба на Бога и категорично бе забранил на сина си да се занимава с всичко друго. Със същия аргумент: „Ще те лиша от наследство!“. Известно време Валентин се надяваше, че старият ще се вразуми и ще го пусне да прави каквото иска със живота си, но това бе толкова отдавна!... А хората отдавна вече летяха и до Марс, някои дори живееха и работеха там, а той се беше зачернил да води кореспонденцията на баща си между Ла Валета и Рим. Защото само побъркан би изпуснал наследство от близо четиристотин милиарда ранда. Но кой можеше да предположи, че баща му ще има ината да живее толкова дълго?

И точно по средата на тази мисъл настойчивият звън на мобилния телефон прекъсна унеса му. На екрана се изписа „Джовани — плъха“

Валентин вдигна.

— Валенти-ин — изблея в ушите му гласа на Джовани — вдругиден съм в Малта! Бързо се свържи с адвокат! Ама да е сигурен! Много е важно-о! Да знаеш какво ми попадна в Ато-он!

— За какво ти е адвокат бе, Джовани, още не си се оженил, за да се развеждаш?!

Отсреща Джовани се закиска доволно:

— Той не е за мене-е! За тебе е-е!

— Защо бе — сепна се Валентин и понижи тон разтревожено — да не е умрял някой?

— Не-е!... Тоест... Да-а. Свети Паве-ел!

— КАКВО?!!! — ревна Валентин и с всичка сила тупна с юмрук по фолианта — А БЕ, ТИ ПОДИГРАВАШ ЛИ МИ СЕ БЕ, ИДИОТ, ТАКЪВ?!!! ЗНАЕШ ЛИ КЪДЕ МОЖЕШ ДА СИ ГО ЗАВРЕШ ТВОЯ СВЕТИ ПАВЕЛ?!!!

— Не-е! — Джовани очевидно търсеше какво да каже — Работата е много дебела-а! Не е за телефона-а!

— Добре, де — попита по-спокойно Валентин — за какво ми е адвокат?

— Не зна-ам... Но по-добре намери-и! И да е добъ-ър! Много добър!

И затвори телефона.

Джовани „плъха“ бе един от хрантутниците на баща му. Беше историк и специалист по мъртви езици. Обикаляше разни библиотеки из Рим, Гърция, Египет, Палестина и Иран. Работата му бе да си вре любопитния нос из древни манускрипти, да разкрива нови и нови свидетелства за живота на Йосиф, Света Дева Мария, Христос и апостолите му, да ги предава на стария, а той пък — да ги отнася право в Рим, разбира се — чрез сина си. Понякога на Джовани му хрумваха и откровени глупости — беше си изпросвал мангизи от стария даже и за експедиции до Патагония и Австралия, за да търси там следи от пребиваването на Спасителя. Как не бе стигнал и до Марс?

Не, Джовани не беше лош човек. Наричаха го „плъх“, защото действително си беше един книжен плъх и нищо повече. Затова пък пиеше здравата. Той бе един от малкото, които получаваха пари от баща му и... наистина се опитваха да свършат нещо. Така, че не беше от „кърлежите“. Беше и единственият „активен“ католик, който допадаше на Валентин. Джовани си имаше страшно интересно житейско мото — „Бог прощава! Нали това му е работата!“ и вършеше каквото му щукне. Джовани бе много добър другар по чашка. Никога досега, когато с Валентин се натарелянкваха до безпаметност било из нощния Париж, било из Виена, Рим, Атина или Анталия, той не бе проявил никакви претенции. Беше от кротките пияници, дето са способни цяла вечер да се наливат и да разправят вицове, а когато загубят говор и картина — просто падат от стола без излишни

ексцесии. А на сутринта, Джовани минаваше през най-близката църква, изповядваше се, оня с расото му прощаваше — и готово! Така той бе готов да влезе в Рая, с неомърсена от грехове душа, чист като пряспа сняг.

Само че, какво ли му бе станало сега? Може и наистина да е докопал нещо, което да си струва, ама чак пък толкова! Че и адвокат!...

В Малта Валентин познаваше само един адвокат — Рикардо Орбини. Всъщност, той бе италианец. Някога бяха учили заедно в юношеския католически колеж „Свети Франциск“. Орбини бе най-гадното копеле, което Валентин някога бе познавал — те затова и някога бяха приятели. Още като колежани двамата често бяха бягали през летните нощи за да ходят на гости на девическия колеж „Света Анна“ в съседство. Така, де! Защо тия колежи ги правят хем разделени, хем пък — съвсем близо един до друг? И това ако е възпитание в непорочност! Защото доста от „непорочните девици“ нямаха нищо против такива нощни посещения, нещо повече — понякога идваха и сами!

Още тогава Орбини се беше проявил като адвокат — хванеха ли ги, той само с няколко думи, подкрепени от ангелския му гласец и невинна по детски физиономия, успяваше да избегне наказанието. И заедно със себе си — спасяваше и всички останали.

Само че, с него не се бяха виждали от повече от година. Все и двамата бързаха и все в различни посоки. Последния път се бяха засекли в някаква банка... коя ли беше? Валентин уреждаше поредното дарение от името на баща си, а Рикардо оформяше документи по залог на някакво завещано имущество. Едва имаха време да си кажат по едно „Как я караш?“. Завъртя се животът, брей!

След кратко колебание, Валентин извади от чекмеджето на бюрото си визитната картичка на Рикардо и го набра по мобилния.

— Да!... — прозвуча в слушалката гласа на адвоката.

— Здравсти, Рикардо — провикна се Валентин — как си бе, дивак?

— О-хо-о-о... — засмя се Рикардо — Я, виж ти! Кой ме търсел! Самият граф Валентин-Алфонс дьо ла Валие! Как си, стари развратнико? Дай да се видим, бе човек!

— Точно за това те търся! — насочи разговора в правилната посока Валентин — какво ще кажеш да ми дойдеш на едно гости в

замъка? Примерно — вдругиден вечерта, а?

— А-а-а... — разочаровано прозвуча гласът отсреща — Да не съм луд! Баща ти се слави като по-католик и от папата. Нали знаеш... боя се, че речникът ми не е особено... хм, благочестив.

— Да-а... — замисли се Валентин — Вярно, друже! Хайде тогава да се видим в „Червения жребец“ към десет вечерта. Вдругиден.

— Готово!

„Червеният жребец“ беше едно неприлично скъпо подземно вариате в центъра на Ла Валета, което се славеше с най-изисканите коктейли и най-красивите момичета по цялото средиземноморие. В него Валентин обикновено отмаряше след някои от неизброимите лицемерни разговори с поредния кардинал или епископ.

Двамата побъбриха още малко за това кой как тегли ралото на живота и уговорката им остана твърдо за вдругиден вечерта.

Почти целият следващ ден отиде за рецитал и коментар на Първо и Второ послание на Свети апостол Павел до коринтяните. Разбира се — на латински.

Още в единайсет часа младежът се изтапани пред баща си и започна да рецитира.

Старият го гледаше с благ поглед, леко помръдвайки десния си показалец, също като някой диригент. Отвреме-навреме прекъсваше сина си с изречения от сорта на: „Да! Точно така, моето момче!“, или „Това да го запомниш много добре!“, а на места подхвърляше „Знаеш ли какво е искал да каже Светия апостол с тези думи?“ и сам поемаше инициативата, като се разпалено се втурваше да ги обяснява и тълкува, свързвайки ги със Стария завет, четирите Евангелия и учението на Светата католическа църква.

Когато стигна до „...Оня, който дава семе на сеяча и хляб за храна...“^[4], дъртият най-сетне му направи знак с ръка да спре.

Беше много въодушевен. Започна да сипе похвали към сина си, да го предупреждава да не греши повече и да му рисува с най-черни краски ужасите на Пъкъла, към които неизбежно води пътя на покварата. Това продължи близо час.

Чак когато старият граф явно прегракна от толкова говорене, Валентин се изниза от приемната, изтерзан, ядосан и с опънати докрай нерви.

Междувременно беше преминал почти целият ден. В други условия Валентин сигурно би се провикнал „Господи!“, но в момента се чувстваше по-склонен ей-сега да приеме я исляма, я шинтоизма — каквото му попадне, само и само някой да спре да го кара да споменава този досаден католически Господ!

На другия ден Джовани пристигна още в осем и половина. Старият граф все още спеше праведния си сън, така че никой не му направи забележка за тупурдията, която вдигна нагоре по стълбите към стаята на Валентин.

— Графе-е! — задъхано започна той още от вратата — Помниш ли онази грамота, с която първият Дьо ла Валие е признат за благородник? Калист ли беше, Каласт ли...

— Каликстрат — поправи го Валентин и го покани да седне — Каликстрат-Жофроа дьо ла Валие! Помня я. И какво?

Джовани бръкна в дебелия си кожена чанта и извади оттам няколко цветни копия на древни ръкописи с картинки.

— Грък е, нали? — каза.

— Да — рече Валентин — Грък, приел католицизма!

Джовани се усмихна тайнствено:

— А знаеш ли защо е станал благородник?

— Разбира се — отегчено промърмори графът — бил е търговец и един от най-големите благодетели на хоспиталиерите-йоанити по време на Третия кръстоносен поход. Финансирал също така и армията на Филип II Август^[5] и оня решил да му върне жеста. Сигурно прапра-праядо ми си е потърсил вересиите, а на краля не му се щяло да се бръква надълбоко.

Джовани дяволито поклати глава. После запали цигара и замислено издиша дима към Валентин.

— Няма логика! — каза най-накрая той — Третият кръстоносен поход привършва през 1192 година, а твоят Каликстрат си получава грамотата чак през 1215 — цели двацет и три години по-късно!

Валентин само вдигна рамене и погледна въпросително събеседника си.

— Помниш текста на грамотата? — продължи историкът.

— Накъде биеш, бе, стари дяволе?

Джовани се засмя доволно:

— Нагам, че с нея Каликстрат, приел от крал Филип II Август името Каликстрат-Жофроа дьо ла Валие, е признат от него „по волята Божия, след като се е уверил във верността на представените му документи“ за „по-благороден от най-благородните му сюзерени“!

Валентин замига глупаво:

— Тоест?...

— Предполагам — изсмя се още по-доволно Джовани — че документите, които твоят предшественик е показал на краля на Франция, са ето тези!

И тържествено остави на масата копията, които до този момент бе държал в ръка. Валентин ги пое с недоумяващ поглед. Това бяха списъци с имена, написани на латински. Последното бе на Каликстрат. Повтаряха се някои фамилии, но какво можеше да означава това? И той отново погледна недоумяващо към Джовани.

— Първото — тържествуващо извика онзи — Виж първото име! Това е извлечение от регистрите на населението на Константинопол!

— Гай — прочете Валентин — законен син на Емилия Савела... Жена на отстъпника... Името е размазано... Буквите едва се различават... Джовани какво е това?

— В регистрите — вещо започна историкът — срещу името винаги се е отбелязвало кой е бащата! Бащата, графе, не майката! Я, виж и това!

И показа същото копие, заснето с ултравиолетов копир.

— Савел!... — сащисано прочете Валентин — Джовани, да не искаш да кажеш, че...

— Ами, че аз го казах! — с истеричен смях подскочи онзи от стола си — Савел е езическото име на СВЕТИ АПОСТОЛ ПАВЕЛ, човече! Ти и баща ти сте негови потомци! Потвърждението е в самата Библия!

Валентин отвори уста, сякаш щеше да каже нещо, но думите му замряха и той остана зяпнал и ококорен с документите в ръка. После бавно стана и с несигурна стъпка отиде до библиотеката си.

— Не... — промърмори под носа си — Това е дивотия!... Трябва да пийна нещо! Не може да бъде... Не, не... Глупости...

Отмести две дебели книги и извади иззад тях преполовена бутилка коняк.

— Добра идея! — светнаха очите на Джовани — Я, налей и едно на мен!

Графът надигна шишето и жадно отпи една голяма глътка. Сетне се обърна към историка и поклати тъжно глава:

— Нямам чаши. Старият ги води под бройка, за да следи дали употребявам алкохол... — и му подаде бутилката — На, пробвай така.

Джовани също отпи, примлясна с наслада и се отпусна на стола си.

— Имаш ли под ръка някоя Библия?

Валентин го изглежда накриво:

— Е-га ти, въпроса!

— Ха-така! — с ентузиазъм потри ръце Джовани — Дай я насам! Графът взе една от Библиите си и му я подхвърли.

— Дръж!

Джовани сръчно хвана книгата във въздуха, сетне трескаво я разлисти и се изправи:

— Помниш ли как Свети Павел се обръща към Тимотей?

— Вече нищо не помня — със отпаднал глас отвърна Валентин и седна на канапето срещу Джовани — ти току-що ми обърка представите за него.

— Нарича го — нещо кимна историкът — своето „истинско, по вяра, чедо“^[6]. Това говори ли ти нещо?

— Казвай, да те вземат дяволите!

— Защо — започна Джовани — му е било на светеца да го нарича така — „истинско“ и защо именно „по вяра“? Защо не е употребил друга дума — например „скъпо“, „благословено“, „вярно“, „праведно“?... Възможностите са безброй, но защо е казал тъкмо „истинско“, и „по вяра“?

— ???

— Много просто — отговори си сам онзи — значи Свети Павел е имал и друго чедо! Кое то е смятал за *неистинско*! Нали преди да приеме Христа, той е бил езичник?! Библията не е запазила данни дали е бил женен като езичник, но за щастие, регистрите са запазили! *Бил е!* Но когато е приел християнството, явно жена му е отказала да го последва във вярата. Жена му, графе, *Емилия Савела*! Тя е взела името на мъжа си — Савел! Когато е станал апостол, или той я е напуснал, или пък тя — него. По-вероятно — първото. Но това няма значение.

След раздялата Емилия Савела е заживяла във Византион — това е старото име на Константинопол. И е била със сина си — Гай. Законен син — от брака ѝ със Савел!

Валентин само седеше и преглъщаше въздуха като риба на сухо.

— Ето защо — продължаваше Джовани — Свети Павел нарича Тимотей така! Просто Емилия Савела и Гай Савелий са останали езичници! Затова в регистрите срещу Гай стои името на майка му, а бащата е наречен отстъпник — та това е документ, датиращ два века и нещо отпреди Миланския едикт^[7] — когато християнството е било смятано за безбожие! Не знам кой и кога се опитал да заличи името на бащата, но то може да бъде прочетено и с невъоръжено око — само на ярка светлина! Лош опит за заличаване на историята! Предполагам, че е това е направено около времето на Юлиан Апостат^[8], но не съм сигурен. Пък и не е от значение. Някъде през 330 — 340 година потомците на апостол Павел приемат християнството — в регистрите фигурират с кръстчета. Не знам кога точно са добавени тези кръстчета, но и това няма значение. Важното е, че родът Дьо ла Валие води началото си от самия апостол Павел!

— К-къде са оригиналите?... — заекна Валентин.

Джовани се усмихна широко:

— Успях да ги измъкна от манастира! Ужас! Добре, че намерих разни стари неизписани хартии и направих препис... Хм, получи се доста сполучлив... Във всеки случай — монасите нищо не разбраха!

— КЪДЕ СА, КУЧИ СИНЕ??? — скочи графът насреща му.

— Да не съм луд да ги нося в чантата? На сигурно място са — в банкова касетка! Ти намери ли адвокат?

— Намерих! Къде са документите?

— Един милион! — заяви Джовани.

— Един милион какво?

— Ранда — поясни историкът и запали нова цигара — за баща ти това не са много пари.

— Но нали старият ти е платил за изследванията? — ахна Валентин.

Джовани поклати глава и вдиша дълбоко от цигарата:

— За изследванията — да... — издиша шумно той — но не и за притесненията, не и за едномесечния труд по преписването, не и за

измамата в Атон, не и за това, че ако ме пипне някой фанатик като него, като нищо ще ме линчува за кражбата...

Валентин замълча.

— Не знам — замислено добави Джовани — дали тези документи могат да ти бъдат от полза за нещо. Говори с адвокат! Ако могат да ти послужат — продавам ти ги на часа! А копията задръж — имам още.

Да, разговорът определено бе приключил. Джовани стана, поклони се леко на графа и спокойно си излезе. Валентин чу как си свирукаше „Лили Марлен“ надолу по стълбите.

Не — старият едва ли щеше да се съгласи. Пък и какво можеше да се направи с тези документи? Джовани наистина беше извършил нещо невероятно, но дали то струваше толкова, че да получи възможност да прекара остатъка от живота си в харчене?

Когато вечерта се срещнаха с Орбини, най-напред си пийнаха порядъчно, загледани в танцьорките на подиума, потънали в спомени за добрите стари времена в колежа.

Валентин каза на приятеля си за документите чак на излизане от „Жребеца“. В първия момент Рикардо само разсеяно кимна, но когато думите „наследник на Свети Павел“ най-накрая все пак стигнаха до напоения му с отлежал „Наполеон“ мозък, правникът замръзна на мястото си, сякаш изтрезнял за един миг.

— Графе — на пресекулки произнесе Рикардо — Майтапиш ли се? Хей, с това нещо шега не бива!

Валентин извади грижливо сгънатите копия и му ги даде. После накратко му разказа историята на рода си и цитира Първо послание до Тимотей.

— Не знам... — замисли се Рикардо — Наистина не знам дали биха послужили за нещо... Тези регистри...

После обеща да поработи малко по въпроса.

Когато се разделиха, изглеждаше сякаш изобщо не бе слагал и капка в устата си. Адвокатът се бе умислил много дълбоко и разсеяно си взе довиждане с Валентин. После влезе в колата си и натисна газта докрай.

Няколко часа по-късно мобилният телефон на Валентин зазвъня на пожар. Беше почти четири и половина сутринта и младият граф спеше сладкия си пиански сън.

— Валенти-и-ин! — изкрещя отсреща гласът на Орбини — КУПУВАЙ ГИ! Дай му колкото поиска! Един, два, пет... десет милиона! Колкото поиска. Това е БЕЗЦЕННО! РАЗБИРАШ ЛИ — БЕЗЦЕННО!!! Веднага идвам при тебе! Веднага!

Графът се разсъни още при първата дума на адвоката. Скочи от леглото, облече са набързо и натисна бутона на интеркома. Отсреща се обади сънливият глас на прислужницата.

— Бързо направи две големи, гъсти кафета! — изкомандва Валентин — Ама много силни — чак да ми светнат очите!

Няколко минути след това Орбини влетя в стаята му, пламнал и задъхан. Кафетата вече бяха на масата. Адвокатът трескаво докопа едната чаша и я изгълта на един дъх.

— Авторски права! — възкликна той и се строполи на един от столовете — Уф-ф-ф... Страхотно кафе... Авторски права!... Поръчай още едно! Авторски права...

— Какво искаш да кажеш, приятелю?

Рикалдо си пое дълбоко дъх:

— Открих! — каза — Не съм мигнал! Случаят е адски пикантен! И уникален. УНИКАЛЕН!!!

Графът поиска още едно кафе по интеркома.

— Свети Павел — започна той, сръбвайки малко по-бавно от чашата, която кацна пред него някокорко минути по-късно — се е разписал в Новия завет с четиринайсет послания — нали така?

Валентин закима утвърдително.

— Знаем — започна да развива мисълта си Рикардо — че неговите авторски права са възникнали на територията на Римската империя някъде през I век. От това следва — продължи той лукаво — че те се уреждат от древноримските правни норми.

— Добре, де — повдигна рамене Валентин — Е, и?...

— Древен Рим — ехидно каза адвокатът — не е познавал авторското право като отделна правна категория! Не е познавал дори интелектуалната собственост. Авторското право е имало статут на вещно право и се е отстъпвало по реда на учредяване на *iura in re aliena*^[9]. Отстъпването на авторско право е пораждало сложни последици — онзи, в чиято полза е отстъпено, получава право на *usus*^[10] и, което е по-важно — на *ususructus*^[11]. В случая — получателят има право да използва авторското произведение, да го

преписва, издава, разпространява, продава и т. н. *Ususfructus* пък му позволява да събира т. нар. „граждански плодове“ от произведението — печалбата от разпространението и продажбата му остава за него! Самото авторско право, пък се е разглеждало като особена форма на собственост. Авторът го е придобивал чрез *accessio*^[12] на две вещи. Логиката е, че авторът съединява пергамента и мастилото по някакъв неповторим начин — така се получава нова вещь — авторското произведение, на което той става собственик!

— Цигара? — предложи му пълна кутия Валентин. Той не разбра нито дума от приказките на приятеля си, но реши първо да го изслуша и чак тогава да задава въпроси.

— Благодаря — запали Рикардо.

— Цяла нощ се рових над разни сборници — продължи адвокатът — прехвърлих цялата си библиотека по римско право. Знаеш ли — в древен Рим наследяването на правото на собственост НЕ СЕ ПОГАСЯВА ПО ДАВНОСТ. А авторското право, графе, е било тъкмо такова! От друга страна — щом едно право на собственост е възникнало по времето на един закон, когато и да е станало това, тогава то съществува във вида, който е определен от същия закон. Никакви последващи промени в законодателството не могат да повлияят неблагоприятно на правата на наследниците или да ги ограничат! Това не се отнася само до прехвърлянето на правото на собственост — то вече става по правилата на действащите закони. Всичко това са цитати от Йоханесбургската конвенция за правото на собственост, приета от ООН преди повече от сто години. Всъщност, тя бе приета, за да могат наследниците на разни богаташи, които в началото на ХХІ век са изкупили почти всичката земя в държавите от източна Европа, да спят спокойно. Когато тези страни започнаха да се замогват, вече не им отгърваше земите им да са чужда собственост и някои опитаха да разкарат наследниците по законодателен път. Но Конвенцията е удобна и за нашия случай.

— Значи... — колебливо започна Валентин.

— Значи — победоносно произнесе Рикардо — твоят баща притежава авторските права върху посланията на Свети Павел! Той е техен собственик по наследство! Ама... чакай, чакай, какво ти стана?

Валентин се бе отпуснал в канапето и беше а-ха на границата на припадъка. Рикардо го свести с няколко шамара.

Графът отвори очи и заекна:

— Това... Това ще му дойде твърде много...

— Дръж се, бе момче! — викна адвокатът — Ти можеш ли да си представиш какво означава такова наследство?

— От вчера сутринта нищо вече не мога да си представя!

Рикардо стана и започна да се разхожда из стаята.

— Кой ли днес не издава Библии! — заразсъждава той на глас — Издават, продават, тъпчат се с печалби!... Побира ли ти го акъла — печалба от Библията! Дори аз, дете не съм никак религиозен, се отвращавам от такава мисъл! Аз, дете съм натрупал толкова грехове, че не ми изнася да има някакъв си Господ, който да ме съди за тях... Повдига ми се, повръща ми се от такава мисъл! — и той заръкомаха вдъхновено — Представяш ли си — на заглавната корица пише „Света Библия“, а на задната — „30 ранда“! Не мислиш ли, че такива издатели си го заслужават? Баща ти има пълното право да предявява срещу тях искове за нарушените си авторски права! Та той е техен собственик по наследство!

Валентин се умисли:

— Само че... — каза накрая — някой трябва да му го каже много внимателно. И убедително.

Рикардо се подсмихна самоуверено:

— Наемам се!

Два часа по-късно старият вече бе станал и привършил с утринната си молитва.

Двамата с Рикардо цъфнаха пред него в приемната.

— Здравейте момчета! — поздрави ги старият граф. Беше се събудил в добро настроение, но като забеляза мрачните им физиономии, загрижено понижи тон — Какво става? Да не се е случило нещо лошо?

— Не, татко... започна смутено Валентин — Всъщност... Нали помниш Джовани?

— О — зарадва се старият — разбира се! Добър католик и отличен историк! Как е той?

— Добре е — поде синът му по-смело — той е в Малта... Открил е данни за нашия род отпреди Каликстрат-Жофроа дьо ла Валие...

Старият се начумери:

— Писано е — процеди той — „Не се занимавайте с басни и безкрайни родословия, които причиняват по-скоро препирни, отколкото назидание Божие във вярата!“^[13]

На Валентин му стана дяволски забавно. Той отначало само се позасмя, после започна да се смее все по-високо, а накрая седна на канапето срещу баща си, хвана се за корема и целият се затресе от смях.

— Ха-ха-ха-ха... — дереше се той — Цитираш Свети апостол Павел!... Хо-хо-хо... Първо послание до Тимотей! Хи-хи-хи-хи... Ха-ха-ха...

Той се смееше толкова весело и искрено, че на стария чак му стана неудобно.

— Някой ще ми каже ли какво толкова смешно има? — прекъсна той с нетърпящ възражение, леден тон еуфорията на сина си.

Двамата започнаха да разказват. Първ беше Валентин. Той разправи на баща си за откритието на Джовани — за регистрите от Константинопол, намерени в Атон, за грамотата от Филип II Август, за произхода на рода, за родоначалника, за неволите на историка в Света гора, за преписването и подмяната на оригиналните документи с преписи...

Старият го слушаше и лицето му бавно придобиваше мъртвешка бледост. Гърдите му се движеха учестено. Думите на сина му явно предизвикваха някаква страшна духовна буря у стария, верен католик. Нищо чудно — да ти кажат, че си потомък на Свети Павел... Не е шега работа!

После думата взе Орбини и разясни на Рене-Алфонс дьо ла Валие правните последици, които биха могли да настъпят от откритието на Джовани.

— Какво предлагате? — запита старият, когато изслуша историята на рода си.

Беше пребледнял съвсем като платно, пръстите му тревожно барабанияха по подлакътниците на инвалидния стол.

— Съд! — лаконично каза адвокатът — Съд за онези, които нарушават правата Ви!

— За реформаторите! — уточни веднага Валентин — За протестантите!

И поде патетично:

— От векове насам какви ли не еретици и сектанти си позволяват да разпространяват Словото Божие! Но сега имаме страшно оръжие срещу тях! Страшно оръжие — провикна се пламенно той — законът! Татко, ти си мечът Господен! Светата католическа църква сега вече може да си възвърне някогашното могъщество. Целият католически свят разчита на тебе в борбата срещу протестантските лъжеучения!

Лицето на стария граф започна да се прояснява.

— Съд — вдигна ръце нагоре Валентин — за мормони и петдесетници! Съд за методисти и андвентисти! Съд за англикани, лютерани, калвинисти и всякаква протестантска паплач!

Очите на стария светнаха в някакъв особен, блажен фанатизъм:

— Да! — тихо пророни той.

— Можеш ли да си представиш — продължаваше синът му — колко пари могат да се измъкнат от еретиците, които са издавали Посланията на Свети апостол Павел без разрешение от неговите наследници? Можеш ли да си представиш колко много от тях могат да отидат за подпомагане на Светата католическа църква? Така родът Дьо ла Валие ще продължи достойно делото на Свети апостол Павел!

Патосът на Валентин беше напълно искрен, но далеч не заради католицизма. Орбини го бе предупредил, че делата никак няма да бъдат от лесните и повечето от тях може би ще се проточат с години, а някои — даже с десетилетия. Така, че дори старият да напишеше някоя глупост в завещанието си, например да раздаде богатството си на бедните, неговият наследник би имал доста впечатляващи доходи от тези дела. За щастие баща му сега бе зает да мисли за близкото възтържествуване на католицизма над протестантството и не забеляза фалшивите нотки в тона на сина си.

— Господ да ви благослови, момчета! — прошепна старият граф след дълъг размисъл — Право е делото ви! Какво се иска от мен?

— Един милион ранда за Джовани — слезе на земята Валентин.

— И подписът Ви под всички искове — добави Рикардо — условията за представителството пред съда ще договорим отделно.

След което препоръча всичко да се запази в пълна тайна чак до предявяването на иска. Така Ватикана едва ли би имала друг изход, освен да подкрепи графа в начинанието му. Така или иначе — нали част от парите щяха да отидат именно за католицизма?

Рене-Алфонс дьо ла Валие изслуша всичко много внимателно, а сетне вдигна телефона и набра някакъв номер. Беше на Джовани.

— Джовани, момчето ми! — с благ глас заговори старият — Ако е за един милион — имаш го! Но ако донесеш оригиналите до един час, имаш два!

* * *

Първото дело беше срещу Holly Bible society. Разгледа се в Претория. Рикардо се позова на Мадридската конвенция за разрешаване на спорове от религиозен характер с международен елемент, според която нито един от съдебните заседатели или от състав на съда не трябва да изповядва или да произхожда от семейство, изповядващо някоя от религиите на страните по делото. Съдията беше будист от Япония, а журито бе съставено главно от убедени потомствени атеисти, както и от няколко вишнуисти индуси и китайци — даоисти.

Искът беше оценен на 500 000 000 ранда. Цената бе изчислена на базата на издадените и продадени от ответника над 300 000 000 Библии за последните 10 години само в САЩ, както и отделно Новия завет в тираж от 600 000 000 за същия период по целия свят.

За ответника се яви самият пастор Дейвид Сорел — идеологът на Holly Bible society. Валентин бе виждал полуплешивата му, сбръчкана физиономия само по телевизията, когато случайно бе сърфирал из каналите и бе попадал на американското предаване „Писано е...“. Адвокатът им, колкото и обигран да изглеждаше, обаче изпищя на умряло, когато чу основанията за иска.

— Да не би ищецът да иска да каже — саркастично произнесе той след дълга тирада относно недопустимостта на иска — че насочва срещу нас претенции, основани на *Corpus iuris civilis*?^[14]

— Не, разбира се! — усмихна се злорадо Орбини — Юстиниановата кодификация се появява близо пет столетия *по-късно* от възникването на процесните авторски права!

После кратко изложи, че основанието за иска, всъщност е Йоханесбургската конвенция за правото на собственост, която защитава собствеността, независимо по чий закон е възникнала тя,

като запазва нейния статут непроменен, какъвто е бил той по времето на нейното възникване.

— И така — уточни той — собствеността за моя доверител — граф Рене-Алфонс дьо ла Валие — е възникнала по наследство. Той е получил правата от своя наследодател Свети Павел (при тези думи залата се разшумя, дочуха се викове „Вън еретика!“ и „Смачкай ги!“) — Орбини се изкашля и продължи — за което представяме писмени доказателства.

При тези думи връчи на съда копия от гражданските регистри на Константинопол и грамотата на Филип II Август, заверени нотариално.

— Авторското право — продължи той след като съдията и заседателите спряха да се пулят и цъкат с език над документите — е възникнало през I век от Христа за Свети апостол Павел. Възникнало е на територията на Римската империя и по отношение на него са действали римските закони. По онова време — хладно допълни Рикардо — авторското право не е било специално регламентирано в Рим. То е било непознато като отделна правна категория. За него са действали общите правила за собственост върху вещи. Потвърждение намираме в редица решения на съдебни спорове, разгледани от известни римски императори.^[15]

И той окончателно заговори на свой си, адвокатски език. Посочи едно от последните решения на император Клавдий по делото Гвиниций Потон срещу Калаций Тиций от 54 година от Христа. Тиций бил използвал цели пасажи от трактата на дядото на Потон — Марк Потон — „Индия по времето на Александър Македонски“ в съчинението си „Невероятните чудеса в днешна Етиопия“, което бил написал близо седемдесет години по-късно. Императорът осъдил Тиции да заплати на наследниците на Марк Потон обезщетение за нарушено право на собственост.

Орбини се позова и на друго подобно решение, този път на император Веспасиан — по делото „Септимий Октавий срещу Емилий Друс“. Извади и трето — Луций Авеста срещу Корнелий Филамонид. Съдът прие и трите.

Рикардо се бе подготвил великолепно! Как няма — хонорарът му за това дело възлизаше на пет милиона ранда! Той щеше да посочи и още едно решение — по някакво дело на самия Луций Апулей^[16] срещу някой си Тулий Пелаций, но съдът не го допусна — авторското

право било възникнало в по-късно време, а и освен това — приведената практика се стори напълно достатъчна и на съдията, и на журито.

Адвокатът на противника не успя да каже нищо свястно в своя защита. Знаеше си все едно: искът е недопустим, но така и не можа да скалъпи каквото и да е, за да се разбере защо.

— Искам нов адвокат! — писна по едно време пастор Сорел.

Съдът мигом уважи искането му, даде му възможност за нов представител и отложи заседанието за следващия месец.

Пред залата Рикардо и Валентин с неопишуема мъка започнаха да си пробиват път сред безбройните пълчища журналисти, дофтасали от цял свят, са да отразяват хода на процеса, въоръжени с микрофони, камери и фотоапарати от всякакви калибри, марки и модели. С викове „Без коментар! Без коментар!...“ Валентин успя да разбута тълпата около себе си и се втурна към изхода. Едва стигнал до там, забеляза, че Рикардо е изостанал. Обърна се. Ужас! Новинарите все пак го бяха докопали. Адвокатът бе обсаден от всички страни с плътен кордон от няколко пласта надвикващи се един друг журналисти и по соломоновски се опитваше да отговаря на всички едновременно.

Валентин се върна, стиснал зъби и решен с цената на всичко да помогне на приятеля си да се измъкне от тази навалица.

— Каквото мога да кажа за случая — дочу той гласът на Рикардо — вече го казах пред съда. Запознайте се с протокола от заседанието!

Графът успя да му подаде ръка, адвокатът го хвана и с пъшкане се провря през стената от човешки тела и микрофони. После двамата побягнаха навън.

Излязоха със самочувствието на победители.

— Всъщност — попита графът, докато слизаха по мраморните стълби пред входа на съдебната палата — откъде ти попаднаха тези решения на разните му там императори?

Рикардо се изхили доволно:

— Попадна ми само първото — от някаква библиотека в Рим беше. Имам го още от студентските си години. Брей, не съм знаел, че някой ден ще ми потрябва! Но останалите ги нямам — допълни — има ги описани в разни учебници по римско право, но там няма факсимилета...

После успокои Валентин, че да ги потърси, вече е работа на съда.

Накрая се прегърнаха и закрачиха по централния булевард на Претория, припявайки „Gaudeamus, igitur!“^[17], като се оглеждаха за най-близката кръчма.

Всички медии вече тръбяха за наследниците на Свети Павел. Всъщност, още от предявяването на иска срещу Holly Bible society, това беше една от централните теми във всички вестници и телевизии. Добре, че Малта е малък остров и не можеше да побере всички заинтересувани от случая, било журналисти, било поклонници (вече имаше и такива!), било фанатизирани привърженици на тази или онази секта, пристигнали специално, за да изпочупят с камъни прозорците на замъка, било емисари на разни религиозни институции. Въпреки всичко по едно време на Валентин започна да му се струва, че ако дойдат още само десетина-двайсет души, Малта като нищо щеше да пътне в Средиземно море от тежестта им. Също като Атлантида.

Какви ли не типове преминаха през приемната на стария и Валентин! Наложил се двамата да учетворят охраната на замъка и да я въоръжат до зъби.

Едни искаха да купят авторските права върху посланията, други пък искаха благословия и опрощение на греховете от стария граф (но той за по-сигурно ги препращаше до католическото духовенство, а по-заможните — направо до папата, за да си няма проблеми с него), трети пък, най-често бивши атеисти, протестанти или друговерци, екзалтирано се хвърляха в краката на графа, заявявайки, че от днес приемат католицизма и питаха къде е най-близкият храм. Последните изпълваха душата на стария с неописуемо блаженство.

Посетиха ги дори трима професионални автори на биографии на различни известни личности. Старият предпочете да не се занимава с тях, затова те налетяха на Валентин, който след дълги уговорки и срещу солидна сума, все пак даде съгласие да бъде написани две книги за него, озаглавени „Валентин-Алфонс дьо ла Валие — моят живот чрез вярата“ и „Наследникът на светеца“.

След един месец Рикардо отново застана пред съда. Този път пасторът водеше друг адвокат — някакъв много вещ в римското право юрист, с няколко научни звания.

Той започна да тълкува Йоханесбургската конвенция, като накрая почти успя да убеди някои членове на журито, че тя виждате ли, не се

отнасяла до древноримските закони. Рикардо, обаче, веднага го репликира, че буквалният текст от нея гласи „Правото на собственост е неприкосновено, независимо по кой закон и по кое време е придобита собствеността“, което изобщо не допуска каквото и да било тълкуване.

Съдът прие тъкмо това становище.

След окончателното допускане на иска, въпросите които останаха да бъдат доказвани в процеса бяха само два: Дали авторските права върху четиринайсетте послания на Свети апостол Павел от новия завет не са погасени и дали граф Рене-Алфонс дьо ла Валие е техен собственик по наследство.

Адвокатът на противниците застъпи тезата, че старият граф не е наследник на светеца. Но дори и това да било така, авторските права били погасени по давност. Но даже и да не били погасени, то Holly bible society не носи отговорност за тяхното нарушаване, тъй като липсвал умисъл в действията им — те не са знаели за наследника и не са имали *animus passendi*^[18] да нарушават правата му. Кое то навеждало до липса на вина, а оттам — и на отговорност. Рикардо веднага опонира с въпроса: „А вие търсили ли сте изобщо наследници, преди да започнете издаването на Библията?“, на който въпрос противникът не можа да отговори абсолютно нищо.

Тогава Адвокатът на протестантите поиска експертиза за установяване автентичността на документите. Орбини се присъедини. В последния момент противникът му коварно поиска съдът да изиска становище от Негово Светейшество. Обоснова се с това, че ищецът изповядва католицизма и тъй като действията му по делото могат да дадат сериозно отражение върху цялостната религиозна политика на Ватикана, то трябва да се зачете и официалното становище на папата — дали католицизмът приема или отхвърля тезата на ищеца, че е наследник на Свети Павел.

Ужасен ход! Ако Ватиканът не признаеше правата на стария граф, това щеше да означава, че за нея той е самозванец и... беше длъжен да го отлъчи на минутата. Кое то би го довело до инфаркт. А като си помислиш — графът, по съвет на адвоката, бе държал документите в пълна тайна дори от папата, чак до завеждането на делото. Шансовете Ватиканът да признае графа за наследник на Свети Павел, въпреки личното приятелство на стария с папата и повечето от кардиналите, никак не бяха големи. Пред възможността да бъде

отлъчен, старият със сигурност би предпочел да оттегли иска си. Орбини докрай се противопоставяше на искането на противника си, като основно се въртеше около тезата, че Ватиканът не е страна по делото и мнението ѝ не е от значение за гражданския спор, но въпреки яростната му съпротива, съдът допусна искането на Holly bible society, за велик ужас и на Рикардо, и на Валентин.

Следващото заседание бе отложено за след още един месец. Той се изниза в безкрайни разговори между стария граф и Негово светейшество и в непрекъснати совалки на Валентин по линията Ла Валета — Рим и обратно. Но и папата, и по-приближените му кардинали избягваха да се обвързват с еднозначен отговор дали Ватиканът ще признае наследствените права на стария. От една страна — това бе добър знак, защото папата със сигурност вече имаше становище и ако той не признаваше Рене-Алфонс дьо ла Валие за наследник на Свети апостол Павел, изобщо не би чакал заседанието на съда, а би го отлъчил веднага. Но от друга страна — защо Ватиканът мълчеше? А по-низшите духовници почти единодушно бяха на мнение, че папата вероятно ще отрече и ще отлъчи стария.

Експертизата показва, че страниците от регистрите най-вероятно са писани по различно време, което всъщност бе нормално — нали регистърът се попълва непрекъснато, но са били съхранявани при неподходящи условия, което е влошило качеството им. Но във всички случаи последната страница е била написана най-късно в края на XII или началото на XIII век, което също едва ли би могло да бъде много чудно. Що се отнася до първата страница — с името Емилия Савела, експертите бяха на мнение, че самата страница е от много по-ранно време от последната — най-малко девет или десет столетия.

Автентичността на грамотата от Филип II Август бе потвърдена още по-убедително.

Никой на възрази срещу експертизата. Рикардо бе на седмото небе, а противникът му бе сразен.

След изслушването на експертите, в залата достолепно влезе папският нунций монсеньор Викторио Албинони. Той оповести на съда, че е упълномощен лично от Негово Светейшество, на основание безпристрастните заключения на вещите лица, официално да изкаже становището на Ватикана — граф Рене-Алфонс дьо ла Валие е признат за законен наследник на Свети апостол Павел и Негово Светейшество

поема задължението да го провъзгласи за такъв *urbi et orbi*^[19] на следващия събор. Ватиканът ПРИЕ!

Рикардо нямаше време да тържествува. Процесът навлезе в най-драматичната си фаза. Започнаха пледоариите. Пръв беше той.

— Ваша милост! — поклони се той на съдията — Уважаеми съдебни заседатели — обърна се и към журито — всички ние знаем какво са наследствените права. Всички ние знаем, че тяхното нарушаване се заплаща. И се заплаща скъпо! Знаем, че посегателството върху собствеността, придобита по наследство, е посегателство върху основните права на личността! Частната собственост — свещена и неприкосновена — нали за това векове наред са се борили нашите деди? Нали тя е едно от най-благородните достижения на днешната демокрация? Ето, тук, срещу Вас седи един от лидерите на една организация, която е откраднала правата на моя доверител! Откраднала ги е нагло, безочливо и явно! И то — защо? Защо, ваша милост? Защо, уважаеми съдебни заседатели? — и погледна злокобно към пастора — За да спечели от тях! Ето защо! За да печели! За да тъпче собствените си джобове! И то когато хиляди хора на планетата гладуват. Хора, за които моят доверител се грижи всеотдайно, като всяка година дарява поне по един милион ранда, за да подпомогне хилядите християнски мисии в Африка, бедстваща Латинска Америка и Океания!

— Възразявам! Това няма отношение към делото — противопостави се колегата му от *Holly bible society*.

— Възражението се отхвърля! — строго го погледна съдията.

— Благодаря, Ваша Милост! — поклони му се Орбини.

После остави залата да си поеме дъх за няколко секунди и продължи:

— Не, този иск не цели отнемането на правата на ответника да изповядва религията си, колкото и малко да се основава тя на Светото писание...

— Възразявам! — викна адвокатът на противната страна — Той използва внушения!

— Приема се! — отсече съдията.

— Извинете! — кимна Рикардо и поде отново — този иск не цели отнемане на правото на ответника да печата и разпространява Библията, нито да я разпространява по какъвто си иска начин. Тези

негови права са ненакърними. Искът е само за онази част от реализираните от ответника печалби, която е в резултат на неправомерното използване на произведенията, върху които моят доверител притежава авторски права, придобити по наследство! При това — искът е само за част от продадените от ответника Библии — за последните 10 години, колкото до цялата Библия — Стария и Новия завети — искът е само за реализираните продажби в САЩ за последните 10 години. За продажбите на това издание в останалата част на света, засега не претендираме. Претендираме само и за частта от печалбите, реализирани от продажбите на Новия завет през последните 10 години по света. Считам, че в процеса беше недвусмислено доказано, че моят доверител е наследник на автора на четиринайсетте послания — Свети апостол Павел, както и че той понастоящем е собственик на тези авторски права по наследство. Доказаха го експертизите! Дори Негово Светейшество призна наследствените права на доверителя ми! Иначе — нямаме нищо против ответникът да си печата Библията, стига занапред да ни пита, дали сме съгласни да му отстъпим авторските права върху посланията на Свети апостол Павел за всяко издание! Моля за вашата справедливост!

Залата избухна в овации. Все пак — тук беше пълно с католици, дошли да видят изхода от процеса.

Веднага думата пое защитникът на ответника.

— А аз разчитам на Вашата съвест! — подло продължи той уж речта на Орбини — И моля да отхвърлите иска изцяло!

Речта му беше отвратително скучна. Той не обели нито дума за експертизата или становището на Ватикана. Просто поиска съдът да отхвърли „този абсурден иск“, но единственият му сериозен довод бе, че искът никак не се харсва на доверителя му.

Заседанието приключи и журито се оттегли на съвещание.

В паузата Рикардо и Валентин успяха да намерят уединение в едно от служебните кафенета на съда, където не се допускаха журналисти. Двамата жадно изпушиха по няколко цигари и обърнаха по една чашка „за кураж“. През цялото време, обаче, не размениха нито дума. Мигът бе твърде напрегнат за приказки, а и непрекъснато им се струваше, че двама типа на съседната маса все пак са дегизирани журналисти, които дебнат всяка тяхна дума.

Половин час по-късно, когато всички се събраха отново в залата, съдията тържествено се обърна към журито:

— Стигнаха ли съдебните заседатели до решение?

— Да, Ваша милост! — изправи се представителят на журито, който държеше в ръка листчето с мнението на заседателите.

На Валентин секундите му се сториха равни на векове. Какво ли пишеше на това проклето листче?

— Потомък ли е граф Рене-Алфонс дьо ла Валие на Свети апостол Павел? — зададе съдията първия си въпрос.

— Да, Ваша милост! — отвърна представителят на журито.

Залата зашумя, но бързо утихна, защото главните въпроси едва предстояха.

— Притежава ли понастоящем граф Рене-Алфонс дьо ла Валие, по наследство от Свети апостол Павел, авторските права върху четиринайсетте му послания от Новия завет и нарушени ли са те виновно от ответника?

Представителят на съдебните заседатели много добре разбираше, че от отговора на този въпрос зависеше почти изцяло решението на казуса. Затова с лисичи поглед се огледа, после се изкашля леко, за да бъде сигурен, че в залата цари пълна тишина и че всички обективи на камерите са се вторачили в него и произнесе с някакъв особен, властен тон:

— Да, Ваша милост!

Съдията повтори действията му, навярно със същата мотивация.

— Осъждам Holly Bible society — отекна гласът му — да заплати на граф Рене-Алфонс дьо ла Валие исковата сума от 500 000 000 ранда като обезщетение за нарушени авторски права, придобити по наследство, за четиринайсет послания на Свети апостол Павел! Осъждам Holly Bible society — продължи съдията — да заплати на граф Рене-Алфонс дьо ла Валие сумата от 9 774 000 ранда — разноски на ищеца по делото. Осъждам Holly Bible society да заплати на Международния граждански съд в Претория сумата от 1 869 560 ранда — разноски на съда.

Католиците в залата заликуваха. Това за тях бе най-голяма победа на католицизма над протестантските ереси от изгарянето на Ян Хус^[20] насам. Протестантите тихомълком напуснаха, скърцайки със

зъби и оставиха преданите на папата християни да празнуват триумфаси.

О, триумфът бе нещо невъобразимо!... Още на следващия ден цяла Северна Ирландия осъмна облепена с призови за присъединяване към Ейре. ИРА наруши поредното примирие и из цялото Обединено кралство бяха извършени серия бомбени атентати. В Ърлстър и Белфаст избухнаха граждански безредици, които само няколко дни покъсно прерастнаха във въоръжени стълкновения между католици и протестанти.

Италиански неофашисти извършиха погроми над магазини и ателиета, собственост на протестанти, атеисти и евреи.

В Испания Опус Деи и Фуерса Нуева заговориха за нов кръстоносен поход, но след като френският Фронт за национално спасение и някои неоголистки партии във Франция ги обявиха за шантави, двете държави за известно време бяха на ръба на дипломатическа криза. Бръснатите глави във Франция използваша случая, за да започнат нацистки изстъпления срещу имигрантите от Португалия и разбира се — евреите.

В САЩ пък — наопаки — всички протестантски църкви под егидата на Holly Bible society организираха протесни митинги в поголемите градове на всички щати, включително и Аляска. Протестиращите издигнаха лозунга: „Италианци — въл!“ и настояха правителството да скъса дипломатическите отношения с всички католически държави. Повечето работници, имигранти от Мексико, Пуерто Рико и цяла Латинска Америка, още в деня на обявяването на решението на съда в Претория, бяха изритани на улицата. Започнаха издевателства над католиците, но покрай тях пострадаха също и негрите, китайците, индусите, руснаците и... евреите.

Скандалът даде отражение даже и в ислямския свят — екстремистите от „Хизбулла“, „Хамаз“ и шиитската терористична организация „Синовете на Али“ изведнъж забравиха за старите си вражди и призоваха правоверните на джихад.

Дори преселниците на Марс започнаха да се обособяват в отделни колонии за католици и протестанти.

Мир и любов настанаха единствено в Бразилия, където по улиците на Рио де Жанейро, Баия и всички големи градове спонтанно стартираха всенародни карнавали в чест на Свети Павел и

католицизма. Знойни хубавици в оскъдно облекло ден и нощ танцувайки демонстрираха прелестите си, унесени във вечния ритъм на самбата, без почивка в продължение на четиринайсет денонощия — по едно за всяко послание на Свети апостол Павел. Школата по самба „Унидос да Тижукa“ отново скандализира обществеността с няколко красавици, които освен хартиените ангелски крилца на рамете си и ореола от пайети, нямаха по себе си почти нищо друго. Танцуващите тълпи дефилираха под водопада от конфети и светлините на фойерферки, заедно с безброй трупи от пътуващи артисти, които разиграваха сцени от Библията.

Цялата тази каша бе разбъркана с майсторска вещина и поднесена изключително пикантно от всички световни, национални и местни медии.

Във фамилията замък в Малта Валентин завари невероятна навалица от кардинали. Всички се бяха натъпкали в приемната на баща му и един през друг се опитваха да се надприказват. Баща му седеше в центъра на приемната в инвалидния си стол и изглеждаше толкова изтощен, че вече май бе престанал да възприема баталната сцена около себе си.

Още в мига, в който Валентин се появи на вратата, червените дяволи мигом го наобиколиха. Напред излезе някакъв морав, плешив дебелак с малиново расо и огромен златен кръст, чиято верига бе толкова дълга, че Негово Високопреосвещенство бе забол кръста в копринения си пояс, за да не кацне съвсем на оная му работа. Представи се като кардинал Марио Плагети, специален пратеник на Негово Светейшество.

— Добре, че пристигате толкова бързо, Ваше сиятелство — започна той — тъкмо обсъждахме срещу коя еретическа църква да насочим следващия иск на почитаемия Ви баща.

— Източното православие вече отпадна — допълни друг от скупчилите се около него духовници.

— Защо? — възрази Валентин — нали те първи се отделиха от Светата Римокатолическа църква?^[21] Освен това са и богати!

— Вярно — мъдро кимна Негово Високопреосвещенство — но тогава, освен с Вселенската патриаршия, можем да си навлечем и сериозни проблеми с Русия, Украйна, България, Сърбия, Гърция, Кипър... О-ле-ле... Кипър...

— Разбирам — ухили се Валентин — притеснявате се да не би този път българите наистина да опитат да убият папата^[22]! Биха го направили с радост, нали?!

— Не! — възмути се пратеникът — Няма такова нещо! Предлагам следващият противник да бъдат мормоните. Или... какво ще кажете за адвентистите? Те също имат възможност да наляят известна сума за благо на католицизма!

Най-отвратителното беше, че никой нямаше еднозначно мнение и затова караницата продължи. Да, спорът наистина обещавахе да не свърши скоро. Всъщност той се проточи чак до среднощ, без да се стигне до някое конкретно решение.

На сутринта Валентин предложи следващият иск да бъде предявен едва след като страстите около първото дело поне малко поутихнат. Плагети неочаквано го поздрави за това решение и призова останалите да го подкрепят. Така де — обстановката в света бе достатъчно напрегната, за да се налива в момента още масло в огъня.

Пък и обществото трябваше да позабрави малко за баща и син Дьо ла Валие.

Но тази работа не беше никак лесна. Снимките на стария, на Валентин и на Рикардо, редом с икони, жития и откъси от послания на свети Павел почти три месеца не слязоха от първите страници на всички ежедневници в света. После едва-едва започнаха да се изместват към по-вътрешните страници. Валентин беше поканен да участва в над сто филма, в поне двайсет хиляди реклами и получи повече сто хиляди предложения за женитба. Интервютата, пресконферензиите и посещенията от и на различни католически колежи, както и срещите с католически бойскауты бяха отделно. Биографиите „Валентин-Алфонс дьо ла Валие — моят живот чрез вярата“ и „Наследникът на светеца“ само за два месеца бяха издадени от хиляди издателства в милионни тиражи, станаха световни бестселъри и дълго време се мъдреха на първите места във всички класации за най-купувани книги. Да не говорим, че всеки ден, в продължение на повече от половин година, на площада пред портата на замъка се насъбираше митинг от най-малко трийсет хиляди почитатели, с някоя от книгите в ръка, които не спираха да викат „Афтогра-а-аф!“...

* * *

Това, което Валентин изобщо не предполагаше, бе че следващо дело няма да има. Единайсет месеца след края на процеса, когато скандалите около него все още не бяха затихнали, старият граф Рене-Алфонс дьо ла Валие тихо издъхна в постелята си. Десетина дни преди Възкресение Христово. Никой не разбра от какво — лекарите, които му бяха изпратени още след края на делото лично от Негово Светейшество, предположиха, че старият граф просто не е могъл да понесе вихрещата се около него светска суматоха. Старият блажено се бе пренесъл в по-добрия свят.

На погребението, заедно с журналисти от цял свят, разбира се надойдоха и маса папски пратеници. След като ритуалите приключиха и неизброимите посетители се изредиха да му изказват съболезнованията си, Валентин, заедно с десетина кардинали отидоха в приемната.

Преди смъртта си, старият граф бе сключил двайсетина договора за дарения и спонсорства с Ватикана и сега наследникът му трябваше да подписва разни документи, свързани с тях.

Папката с тези документи носеше старият му познайник Негово Високопреосвещенство Марио Плагети. Той се приближи до седналия зад бюрото Валентин, отвори папката и посочи мястото за подпис.

— Тук! — каза кратко той.

Валентин подписа без да се замисли.

И тук! — посочи кардиналът, обръщайки листа — Тук... — продължи Плагети — Тук... И тук... Тук също... Тук...

Накрая просто откриваше само мястото за подпис под документите, за да може Валентин да подписва по няколко наведнъж.

Когато ръката му бе започнала да изтръпва, документите, за щастие, свършиха. Всъщност „щастие“ бе твърде силна дума. Плагети пое папката, разгърна трескаво листите, извади един от тях, подписа се с невероятна бързина върху него, подаде го на един от останалите, който веднага изчезна навън.

Валентин в един миг усети, че нещо не е наред.

— К-какво беше това? — погледна той изпитателно към кардинала.

Всички други излязоха като по команда.

— Това — тихо каза Плагети, след като вратата хлопна зад гърба на последния — беше договор. Една малка хитрост. С него Вие завинаги отстъпихте авторските права върху посланията на Свети апостол Павел на Светата Римокатолическа църква и доброволно се лишихте от тях. Предполагам, че Ви е ясно, че занапред вече няма да можете да съдите никого за авторски права.

Това направо зашемети Валентин. Докато той все още се мъчеше да осъзнае думите на кардинала, Плагети продължи невъзмутимо:

— Препоръчвам Ви да забравите за връзката на Дьо ла Валие със Свети апостол Павел! За Ваше добро е!

— Но... Но защо?...

— Защото — поясни Плагети — Ватиканът от своя страна ще отстъпи авторските права на протестантите за вечни времена. Това вече не е религия, Ваше Сиятелство. Това е политика.

— Средновековието свърши, Ваше Сиятелство — говореше кардиналът — и свърши доста отдавна. Ватиканът вече не е онова, което е бил някога. Въпреки, че има амбиции да бъде! Но и протестантските ереси отдавна не са така низвергнати и непопулярни, както едно време. Напротив — силни са, влиятелни... И владеят цели държави. Ватиканът никога няма да допусне ескалацията на започналите нови религиозни сблъсъци в по света — така би се компрометирало цялото християнство, независимо от коя страна на вярата стои правият.

— Вие!... — изсъска Валентин — Вие ли убихте баща ми?!...

— Не — отвърна хладнокръвно Плагети — но затова пък написахме завещанието му.

Валентин се задъха окончателно:

— Завещание ли?... Какво завещание?

И едва тогава прозря, че срещу стои едно от „кучетата“ на папата. Плагети със сигурност бе един от най-приближените особи до Светия престол. Ами, разбира се — щом изпълняваше такива гнусни поръчения!

— Според завещанието на почитаемия Ви баща — започна студено кардиналът — всички негови недвижими имоти, с изключение на фамилия Ви замък, заедно с всички банкови сметки, остават Ваша собственост, но те ще се управляват лично от Негово Светейшество,

докато Господ го повика при себе си. Едва след блаженото успение на Негово Светейшество, ще можете да влезете във владение на имотите си. Тук не е включена единствено сумата, която получихте от Holly Bible society като обезщетение за нарушени авторски права, която остава изцяло за Вас, но само в случай, че предадете на Негово Светейшество оригиналите от регистрите на Константинопол. Отделно от това — имате право да теглите до осемдесет хиляди ранда месечно от останалите банкови сметки.

Няколко часа по-късно Рикардо щеше да обясни на приятеля си в какво се състоеше изключителната мръсотия на този, погоден от Ватикана, номер. Ако имотите на Дьо ла Валие направо бяха останали за Светия престол, то завещанието много лесно би могло да бъде атакувано по съдебен ред и неговото унищожаване от съда не би съставлявало особена правна сложност. Само че, имуществото тук само преминаваше под пожизненото управление на папата. Той, разбира се, имаше право да разпорежда с него, да го продава и да управлява получените пари от него, да го залага, отдава под наем, но това бяха само правни възможности, а не прехвърляне на собственост. А да имаш сложно дело срещу Ватикана не е най-приятното преживяване за ищеца.

Но тъй като в този момент Валентин не можеше да знае всичко това, той само изхлипа:

— Искам аудиенция с папата...

— Имате я! Но не забравяйте за оригиналите от регистрите!

Негово Светейшество прие Валентин след няколко дни. Когато графът влезе в приемната му, завари папата седнал на престола си, а от двете му страни стояха прави кардиналите Марио Плагети и Джан-Лука Скорези — ковчезникът на Ватикана. В друга ситуация гледката щеше да бъде доста смешна, защото високият, мършав и блед Скорези контрастираше невероятно забавно на червендалест, потен плондер като Плагети. Само че, сега тези тримата напомняха на Валентин на някакъв разтроен образ на Сатаната. Картинката се допълваше от тихата, идеща неизвестно от къде величествена музика на орган.

Той колиничи и целуна пръстена на Негово Светейшество.

— Носите ли оригиналите? — прозвуча слабият старчески гласец на папата.

Графът мълчаливо извади пергаментите.

Папата ги пое с треперещи пръсти. После заби нос в тях и дълго ги разглежда. Плагети и Скорези също се бяха вторачили в тях иззад раменете му.

— Те са! — кимна Плагети.

Негово Светейшество бавно му ги подаде. Кардиналът веднага ги хвърли в горящата камина без да каже нито дума.

— Какво правите?! — ужаси се графът — Ваше Светейшество, тези документи принадлежат на мен!

— Тези документи — сухо се намеси Скорези — принадлежаха на Светата Римска църква.

Валентин отчаяно закри лице с шепи.

— Но това са документите, с които можехме да спечелим милиарди — изохка той — те доказват произхода на Дьо ла Валие... Това са...

— Фалшификати, сине мой — бащински произнесе Негово Светейшество — това са фалшификати.

Валентин се задъха. Стори му се, че целият свят се срутва отгоре му. Какви ги дрънкаше папата?...

— Но нали експертизите доказаха...

— Екпертизите, та екпертизите... — сръза го Скорези — можеш ли да си представиш колко пари пръсна хазната, за да подкупи експертите? А? Ами заседателите? Ами съдията? Ох... съдията!... Да не говорим за адвокатите на Holly Bible society! — той вдигна лице нагоре, затваряйки очи, но после отново изгледа Валентин с кръвясал поглед — И всичко това — заради необмислената Ви постъпка! Баща Ви беше толкова добър католик! Как успяхте да му въздействате — Вие и Вашия приятел — да държи всичко в тайна?!... Да не уведомите Ватикана! Да криете от Негово Светейшество толкова важни неща и да водите идиотските си дела! Направо не ми го побира умът!

— Но... — възрази съкрушено Валентин — Но нали Ватиканът прие истинността на документите?... Самият папа щеше да обяви това на следващия събор... Urbī et orbī... Нали Негово Светейшество ме подкрепи на процеса?...

Плагети шумно въздъхна.

— Негово Светейшество нямаше друг избор, млади човече.

— Документите, сине мой — поде едва-едва папата — наистина са фалшиви. Само че... — той леко поклати глава, сякаш в кратък

размисъл — те не са съвременни фалшификати...

Графът се беше изтапанил пред него с глупаво изражение, без изобщо да разбира какво говори папата. В главата му цареше страхотна бъркотия — какво, по дяволите, ставаше тук, кое бе истина и кое — лъжа... и на какво изобщо можеше да се вярва?

— Грамотата — тихо продължи Божият наместник — от 1215 година на родоначалника на Дьо ла Валие — Каликстрат... Помните ли, тя му е връчена от Филип II Август?... — папата направи кратка пауза — Не ми е известна степента на историческите Ви познания, сине мой. Но все пак — знаете ли кой е бил през 1215 година от Христа... Филип II Август?

— Крал на Франция... — смутено отвърна Валентин.

— Само? — едва забележимо се засмя Негово Светейшество.

Кардиналите лукаво се спогледаха.

— Около 1202 — 1214 година от Христа — смирено продължи папата — Филип II Август води успешни войни срещу Англия и успява да възвърне на Франция почти всички нейни територии на континента. Води и победни войни срещу албигойците. Същевременно, той се оттегля от Третия кръстоносен поход, а участието му в Четвъртия^[23] е незначително. Какво да Ви кажем, сине мой... През 1215 година Филип II Август е владетел на най-могъщата държава в Западна Европа... Водач на най-силната армия... А ето и тогавашното разположение на силите на Запада, верни на Рим: Голяма част са в Константинопол, за да бранят Латинската империя от България, Никея, Трапезунд и Епир, защото само десет години по-рано кръстоносците са разгромени жестоко при Адрианопол от българския цар Калоян. Атака би могла да дойде отвсякъде. Друга част са на Крит. Трета — на Кипър, четвърта — в Сирия и Палестина — предният пост на папството срещу мюсюлманите в Светите земи по онова време. А на Англия не е можело да се разчита — тя току-що е била смазана. От Филип II Август! — папата наблегна на името на владетеля.

— От могъществото — продължи философски Светият Отец — до самонадеяността, сине мой, има само една, съвсем малка, крачка. Какво би станало, ако в тази ситуация Филип II Август си бе въобразил, че е по-силен от тогавашния папа Инокентий III? Ами ако беше тръгнал срещу него? Защото такива конфликти между Светия престол и кралете не са били никак редки. Латинските барони в

Константинопол са се ползвали от особената протекция на Филип II Август^[24], германците също са му съюзници^[25], да не говорим, че тъкмо тогава и французи, и германци са имали изключително основателна причина да воюват срещу Италия и папството^[26]! Сине мой, кой би се притекъл на помощ на Рим тогава? А дори и да бе пристигнала помощ, щеше ли тя да дойде навреме? И щеше да стане тогава в Константинопол, Сирия, Палестина... Сега разбра ли защо на Филип II Август му е бил пробутан фалшификат?!

— Вашият предшественик — мазно каза Плагети — е бил шпионин на Негово Светейшество папа Инокентий III в обкръжението на Филип II Август. Въпреки, че е бил бунтар, владетелят е бил много религиозен, макар и наистина да имал хм... доста интересни хрумвания. Горкият крал! — засмя се иронично той — До последно си е мислил, че е открил наследника на Свети апостол Павел! И до смъртта си го е държал в тайна, за да не го уличи папата в ерес! Не е ли гениално?

— Ватиканът води подробен списък на фалшифицираните от папите документи — проскърца Скорези — мислехме, че тези са се изгубили... Но сме грешили.

И крадешком хвърли поглед към камината, за да се увери, че е изтляла и последната искра от пергаментите.

— Списък... — повтори смаян Валентин — на фалшификатите?...

— Негово Светейшество Инокентий III не е знаел — въздъхна Плагети — че ще живее само още една година. Не е успял да унищожи регистрите, когато те са се върнали в Константинопол...

— Може би не знаете това, сине мой — тонът на папата отново стана бащински — вярно, че добрият католик...

— Той не е добър католик — пошепна на ухото му Скорези — той е авантюрист, пияница и женкар!

— Добрият католик — продължи невъзмутимо под носа си папата — не се занимава с подобни работи, но наистина ли не сте чувал за „Декреталиите на епископ Исидор Севилски“^[27], изфабрикувани от папа Николай I? Не сте ли чувал за „Дарът на император Константин“^[28], който пък е работа на папа Стефан II Пипин? Сине мой, в сравнение с тях регистрите, поръчани от Инокентий III, не са фалшификати, а... правописна грешка! Но —

поклати глава той — целта оправдава средствата^[29]... Доста Божи наместници са се ползвали от... хм... не дотам честни методи, за да възтържествува правдата. И Урбан II и Григорий IX и... Много, наистина много... Защо, според теб, на миряните им е било забранено да четат и тълкуват Светото писание — та нали там няма и дума за Чистилището^[30], за зачатие на Светата Дева^[31], за изхождението на Светия Дух^[32]... Разбирате ли, сине мой, не можех да не призная истинността на документите! Ние унищожихме преписите, направени в Атон от един друг Ваш приятел, но... ами ако се беше разчуло, че документите са подправени? Ами ако това бе предизвикало нежелано ровичкане в архивите на Ватикана? Ами ако има и други документи по разните библиотеки на Изтока? Знаете ли колко много би пострадал католицизмът от това?

— Значи — възкликна Валентин злорадо — цялото влияние на Ватикана се крепи на фалшификации?!

— Какво си позволяваш, бе кретен? — изръмжа Плагети — Внимавай къде се намираш! Това да не ти е някой парижки бардак!

— Не сте наследник на светец, сине мой — кротко каза в заключение папата — избийте си го от главата! Но спокойно бихте могъл да бъдете. На следващия събор ще предложи да канонизират почитаемия Ви баща. Не е никак лесно и няма да стане веднага, но... имаме известни възможности в тази насока. А и баща Ви бе един от най-щедрите към католицизма благородници! Надяваме се да продължите делото му!

Папата подаде ръка за целувка на Валентин, после стана от престола и подкрепян от Скорези, тръгна към покоите си.

При Валентин остана само Плагети.

— Няма значение дали засега мислиш да продължаваш като баща си — сложи той ръка на рамото му — от теб се иска само едно: пълно мълчание! — и поклати заплашително глава — Разбираш ли — пълно! Негово Светейшество има слабо сърце, но при подходящ режим — усмихна се — казват, че може да живее още поне двайсет години. Така, че недей да вдигаш излишна шумотевица — и стана сериозен — да не се наложи да канонизираме и тебе!

На Великден Валентин беше включил телевизора и мрачно гледаше как на площад „Свети Петър“ в Рим, папата отслужваше празничната литургия. Предаваха я по всички канали.

Папата изпълняваше Indulgentia^[33].

Изведнъж, кой знае защо, графът си спомни за завещанието на баща си. Папата щеше да управлява имуществото на Дьо ла Валие чак до смъртта си... Ах, ами ако в този момент сред тълпата на площада имаше поне един-двама отчаяни до фанатизъм протестанти с пистолети под мишница? Или ако на някой от покривите се криеше снайперист? И следеше службата през оптичския мерник!

Валентин потъна в щастливи мисли. Представяше си, че ей-сега ще се разнесат изстрелите и пронизан от протестантски куршуми, Негово Светейшество ще падне за вярата като мъченик... Или, че балконът на катедралата, откъдето се изнасяше службата, ще хвъркне във въздуха от адската машина на някой атентатор — пироман! Да, да! Например — бомба с акустичен взривател, който да се задейства при произнасяне на думата „амин“! У-ха!... Или пък Господ най-сетне щеше да се разгневи на Ватикана и да прати папата я някоя високоволтова мълния, я някое внушително число по Рихтер...

„Не...“ — изломоти на себе си разочаровано графът накрая. Господ беше твърде ненадежден отмъстител. После си представи как лично застрелва, коли или отравя Божия наместник, как със сладострастие души собственоръчно Светейшеството и как през цялото време го гледа в очите... Но, за съжаление, той много добре знаеше, че никога няма да извърши това, дори и да му паднеше възможност.

Папата започна да поздравява света с Възкресение Христово. Първо го каза на латински език. После — на италиански. Тъй като повечето вярващи, които се бяха събрали на площад „Свети Петър“, бяха именно италианци, въздухът буквално избухна в екзалтирани аплодисменти, които продължиха повече от четвърт час. След това Негово Светейшество потрети поздрава — този път на испански. Безчислената испанска агитка на площада също заликува възхитено. Заедно с тях аплодираха и пристигналите от испаноезична Латинска Америка.

На португалски... Хилядите поклонници от Португалия и Бразилия му отвърнаха с фанатичен рев. Бразилците дори развяха националното си знаме, сякаш бяха на мач...

А папата поздравяваше, ли поздравяваше... *Urbi et orbi!* На всички световни езици, дори и на официалните езици на държави, в

които нямаше нито един католик. А тълпата все така възторжено го аплодираше.

В разгара на какафонията му се обади секретарят на Плагети (той бе зает — на екрана съвсем ясно се виждаше мазната, тлъста мутра на кардинала — застанал неотлъчно до папата), за да му напомни да изпрати поздравителна телеграма на Негово Светейшество — припомни му още, че някога баща му също бил поздравявал папата по този начин за всички големи църковни празници.

Беше истина — баща му винаги с особено старание точно на този ден изпращаше поздравителна телеграма на Негово Светейшество. Папата действително имаше слабо сърце и след неприлично дългата и срашно изтощителна за него празнична Великденска служба, обичал да се уединява в покоите си, за да чете поздравителните телеграми от целия свят, които му въздействали успокояващо.

Дано този коварен дъртофелник веднъж завинаги се успокоеше! Колкото се може по-скоро! Дано му преседнеше управлението на имущесвото на Дьо ла Валие! Валентин помнеше, че някога като дете, догато слушаше този или онзи коментар на баща си, много си беше харесал думата „конклав“^[34]. Бе разбрал, че това е някакво много съвещание, но не можеше напълно да си обясни значението ѝ. И веднъж в присъствието на Джан-Лука Скорези, тогава — все още папски нунций в Малта, беше изтърсил: „Татко, кога ще има конклав?“, с което предизвика такъв гаф, че баща му се разкайваше пред на папските представители в продължение на повече от половин година.

Да, бе, кога ли щеше, наистина, да заседава проклетия конклав?...

Валентин с нежелание вдигна телефона и набра номера на централната поща в Ла Валета.

Отсреща служителката го поздрави с празника и го попита какво ще желае.

— Искам да изпратя телеграма, изписана с по-едри букви — каза Валентин. Негово Светейшество имаше проблеми с разчитането на нормален шрифт — Впрочем — запита сепнато той — госпожо, Вие католичка ли сте?

— Разбира се! — засмя се женският глас на другия край на телефона — Какъв да бъде текста и кой и получателят?

Валентин затвори слушалката. Не, нямаше да изпраща телеграма! Впрочем... Я!... Защо не?...

Той набра номера на някаква поща в Лондон.

— Да! — отвърна му рязък мъжки глас отсреща.

— Извинете — започна Валентин — католик ли сте?

— Какво??? — изкрещя гласът — Я, да не обиждаш на „католик“! Говедо с говедо!...

И шумно трясна телефона.

Валентин набра същия номер.

— Извинявайте — почна отново той — искам да изпратя телеграма с най-големия шрифт, с който разполагате.

— Получател? — гласът беше същият.

— Негово Светейшество!

— О-хо! — онзи отсреща чак подсвирна — а кой е подателят?

— Граф Валентин-Алфонс дьо ла Валие.

— Казвай текста, куче католическо! — скръцна със зъби служителят. Явно бе запомнил фамилията от процеса.

— „Няма друг бог...“ — замечтано задиктува Валентин — Записвате ли?

— Да!

— "...Освен Аллах! — злорадо довърши мисълта си графът — „И Мохамед е негов пророк!“.

Онзи отсреща замълча втрещено за няколко секунди.

— Но... Ваше сиятелство!... — този път гласът зазвуча ужасно притеснено — Вие... Сигурен ли сте, че искате да изпратите ТОВА нещо на Негово Светейшество?!... И тъкмо днес!...

Валентин се изхили.

— Да! — сияйно потвърди той — погрижете се да я получи до един час!

— Разбира се! — смутолеви оня.

Валентин блажено се отпусна на канапето. Дали наистина Негово Светейшество имаше слабо сърце?

Във всеки случай, надяваше се да научи това от утрешните вестници.

юни 2001 год., Варна

БЕЛЕЖКИ:

---

[1] Agelus — Молитва, която се изпълнява от папата веднъж на 76 години по случай преминаването на Халеевата комета. ↑

[2] Свети апостол Павел — Първо послание до коринтяни 6 : 9–10 ↑

[3] Ad maiorem dei gloriam (A. M. D. G.) — За все по-голяма слава на Бога (лат.) — девиз на йезуитския орден. ↑

[4] Свети апостол Павел — Второ послание до коринтяни 9:10. ↑

[5] Филип II Август (1180–1223) — крал на Франция, взел участие в Третия кръстоносен поход, участвал в превземането на крепостта Акра на средиземноморското крайбрежие, през 1202–1214 г. водил успешни войни срещу Англия и възвърнал на Франция почти всички френски земи, отнети от Англия — Нормандия, Анжу, Турен, Поату и др. ↑

[6] Свети апостол Павел — Първо послание до Тимотей 1:2. ↑

[7] Миланският едикт — с него през 313 г. императорът на Западната римска империя Флавий Валерий Константин и императорът на Източната римска империя Валерий Лициний признават християнството за равноправно с всички други религии. ↑

[8] Флавий Клавдий Юлиан (361–363) император на Източната римска империя (Византия), лишил християнското духовенство от привилегиите, получени от Миланския едикт и опитал да върне езическата гръцка религия, за което е наречен от по-късните християнски автори „Апостат“ — Отстъпник. ↑

[9] Личен сервитут. Вешно право върху чужда вещ. ↑

[10] Usus — ползване (лат.), (юр.). ↑

[11] Ususfructus — плодopolзване (лат.), (юр.). ↑

[12] Accessio — съединение (лат.), (юр.). ↑

[13] Свети апостол Павел — Първо послание до Тимотей 1:4. ↑

[14] Corpus iuris civilis — „Сборник граждански закони“ (лат.) — Кодификация на император Юстиниан I (527–565), сборник, състоящ се от 4 части — „Кодекс“ (12 книги с най-важните закони на

императорите от Адриан до Юстиниан I), „Дигести“ (50 книги със сентенции и авторитетни мнения на изтъкнати римски юристи), „Институции“ (кратко ръководство по римско гражданско право) и „Новели“ — т. е. „нови закони“ (сборник със закони, издадени от самия Юстиниан I). Любопитно е, че първата книга, отпечатана от Гутенберг, веднага след Библията, е „Дигести“. ↑

[15] От епохата на ранния Принципат, чак до края на Западната Римска империя, императорът е бил върховена съдебна инстанция. ↑

[16] Луций Апулей (124–180) — римски писател, неоплатонист. Автор на романа „Златното магаре“. ↑

[17] „Gaudeamus, igitur, iuvenes dum sumus!...“ — Да се радваме, да се веселим, докато сме млади (лат.) една от най-известните популярни песни на латински език, позната днес като химн на студентите. ↑

[18] *Animus passendi* — вътрешно намерение, умисъл (лат.), (юр.). ↑

[19] *Urbi et orbi* — на града (Рим) и на света (лат.) С тези думи папата и до ден днешен известява вярващите католици за важни събития в католическия свят. Папата произнася всичките си молитви на официални католически празници *Urbi et orbi*. Прогласяването на канонизирането на всички католически светци се извършва *Urbi et orbi*. ↑

[20] Ян Хус (1371–1415) — национален герой на Чехия, идеолог на чешката реформация, борец за свободата на мисълта, обявил се срещу търговията с индулгенции и критикувал пороците на католицизма. Обявен за еретик и изгорен жив на клада през 1415 г. на събора в Констанц. ↑

[21] Това не е точно така. Всъщност враждата между западната и източната църква пламва заради разпределението на територии за влияние. Поводът за разделянето на църквите е, че през 1054 г. папските легати предават на византийския патриарх Михаил Керуларий проклетие от името на папа Лъв IX. Той, от своя страна през същата година свиква църковен събор, на който проклел папските легати. От този момент двете църкви са разделени „по взаимно съгласие“. ↑

[22] През 1981 г. турският терорист Мехмед Али Агджа се опитва да убие папа Йоан Павел II, като стреля по него на площад „Св.

Петър“ в Рим. След това се опитва да припише престъплението на България — че уж българските тайни служби са му били платили да извърши убийството. Никой и никога не успява да докаже това. 20 години по-късно всички замесени в разследването т. нар. „българска следа“ са покойници. Подозрението е, че атентатът е замислен и осъществен от папската канцелария, за да не бъдат разкрити крупни финансови злоупотреби. ↑

[23] Четвъртият кръстоносен поход (1199–1204) завършва с превземането на Константинопол и основаването на Латинската империя на значителна част от европейската територия на Византия, просъществувала до 1261 г. ↑

[24] Исторически факт. Латинската империя е била подкрепяна от Франция и Германската империя. ↑

[25] В началото на XIII в. Филип II Август сключва договор с германския император Хенрих VI, насочен срещу Англия. Военните победи на Филип II Август срещу английските крале Ричард I Лъвското сърце (1189–1199) и Йоан Безземни Плантагенет (1199–1216) и пълното подчиняване на последния на папа Инокентий III (1198–1216) през 1213 г. предопределят началото на ограничаването на кралската власт в Англия от страна на Кралския съвет (предшественик на Камарата на лордовете), подписването на Magna carta libertatum (Велика харта на свободите) през 1215 г., което в крайна сметка довежда до съвременния вид на монархията във Великобритания. Във Франция — обратно — тези победи водят до засилване на властта на краля, предопределя се пътя на Франция като абсолютна монархия, което пък довежда до Френската революция от 1789 г. и налагането на републиканска форма на управление. (Така, че ако някой си мисли, че събитията от XIII в. нямат връзка със съвременното, определено се лъже. Още повече — този разказ препраща само до малък отрязък от онази епоха и само до няколко исторически личности от нея — които са негов обект на разглеждане. А колко много не са!) ↑

[26] През 1212 г. е бил предприет „кръстоносен поход“ на деца от Франция и Германия, организиран от Католическата църква, която била на мнение, че „Гробът Господен може да бъде превзет само от невинни деца“. Недобросъвестни търговци от Венеция и Генуа откарват децата до Александрия, където ги продават в робство. Загиват десетки хиляди деца. ↑

[27] „Декреталиите на епископ Исидор Севилски“ — популярни като „Лъжеисидоровите декреталии“, фалшифицирани от канцеларията на папа Николай I (858–867), използвани в борбата му срещу Източната църква — списък с над 100 измислени послания и фалшиви документи за решения на църковни събори, лъжливо приписани на епископ Исидор Севилски (VI–VII в.). ↑

[28] „Константиновият дар“ — една от най-известните фалшификации на папството, дело на папа Стефан II Пипин в средата на VIII век. Според този документ, уж още през IV век император Флавий Валерий Константин бил подарил на папата знаците на императорската власт, „град Рим, градовете на Италия и страните целия Запад“. Уникален по обем и майсторска изработка фалшификат, от който Римокатолическата църква официално се е ползвала в продължение на цели седем столетия — чак до XV век, когато фалшификацията е разкрита от италианския хуманист Лоренцо Вала (1407–1457). Но „Константиновият дар“ е намерил толкова дълбоко отражение в политиката на папството и прогласените от него права на Римокатолическата църква дотолкова са се вкоренили в съзнанието на масите, че чак до наши дни, много след разобличаването на фалшификацията, Римокатолизъмът до голяма степен се опира на влиянието си, придобито по силата на „Константиновия дар“. ↑

[29] Целта оправдава средствата — фраза, чието авторство често се приписва на йезуитите. ↑

[30] Чистилище — място, където, според католиците, отиват душите на покойниците преди Рая или Ада за да се молят за опрощение за извършените през живота си грехове. ↑

[31] Според католиците Света Богородица също е била зачената непорочно, както Христос. ↑

[32] Според католиците Светия дух изхожда не само от Бог Отец, но и от Бог Син. ↑

[33] *Indulgentia* — състардание, милост (лат.). 1. Индулгенция — каноническа молитва въведена от папа Бонифаций VIII (1294–1303) на юбилея на Римокатолическата църква през 1300 г., която и до ден днешен се изпълнява на повечето големи католически празници; 2. Индулгенция — специална грамота, въведена от папа Бонифаций VIII в същата година и по същия повод, която грамота се е продавала за пари и е „гарантирала“ опрощение на съответните

грехове, за които е издадена, облекчаване на „страданията в Чистилището“ и в крайна сметка — отиване в Рая. Индулгенциите са били издавани за различни грехове, имали са различна цена и са се продавали във всички католически държави. Търговията с индулгенции е била широко организирана от католическата църква, продължила е чак до XVIII век и е донесла на папството огромни печалби. ↑

[34] Конклав (Cum clave) — под ключ (лат.) — изборна сесия на кардиналите за избор на нов папа, след смъртта на предишния. Съветът заседава при пълна изолация от външния свят. Ако избраните да участват в конклава кардинали до три дни, след свикването му, не изберат нов папа, през следващите пет дни получават за храна само по едно блюдо за обяд и вечеря. В случай, че и след този срок не са стигнали до окончателен избор, остават на хляб и вода до избора на нов папа. През цялото време кардиналите не получават доходи от своите църкви. Правилата за това са утвърдени на Втория Лионски събор през 1274 година и действат и до наши дни. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.